

רש"י
(ז) **וישמע יעקב** - מחובר לענין של מעלה וירא עשו כי ברך יצחק וגוי וכי שלח אותו פדנה ארם, וכי שמע יעקב אל אביו והלך פדנה ארם וכי רעות בנות כנען, והלך גם הוא אל ישמעאל:
(יב) **עולים ויורדים** - עולים תחלה ואחר כך יורדים, מלאכים שליווהו בארץ אין יוצאים חוצה לארץ ועלו לרקיע, וירדו מלאכי חוצה לארץ ללותו:

בראשית פרק כח
(ז) **וישמע יעקב אל אביו ואל אמו וילך פדנה ארם**: ...
(יב) **ויחלם והנה סלם מצב ארצה וראשו מגיע השמימה והנה מלאכי אלהים עלים ויירדו בו**:

רש"י
(ב) **ויפגעו בו מלאכי אלהים** - מלאכים של ארץ ישראל באו לקראתו ללוותו לארץ:
בראשית פרק לב
(א) **וישכם לבן בבקר וינשק לבניו ולבנותיו ויברך אתהם וילך וישב לבן למקומו**: (ב) **ויעקב הלך לדרך ויפגעו בו מלאכי אלהים**:

רמב"ן
(ב) **ויפגעו בו מלאכי אלהים** - לשון רש"י, מלאכי ארץ ישראל יצאו לקראתו. מחנים, שתי מחנות של חוצה לארץ באו עמו עד כאן ושל ארץ ישראל יצאו לקראתו. ואני תמה בזה, שהרי עדיין לא הגיע יעקב לארץ ורחוק היה משם ושלח מלאכים אל עשו מרחוק, ושם (להלן לב כג) נאמר ויעבור את מעבר יבק, שהוא "יבק הנחל גבול בני עמון" (דברים ג טז), שהוא דרומית מזרחית לארץ ישראל, ועדיין יש לו לעבור גבול בני עמון ומואב ואחרי כך ארץ אדום. ותחלת ביאתו בארץ בשכם היה שנאמר (להלן לג יח) ויבא יעקב שלם עיר שכם אשר בארץ כנען. אבל היתה המראה הזאת ליעקב כאשר בא בגבול אויביו להודיעו כי רבים אשר אתו מאשר אתם. ונקרא שם המקום מחנים, כי כן הדרך בשמות. או מחנים, מחנה ומחנה העליונים, לומר כי מחנהו בארץ כמחנה המלאכים, כלם מחנות אלהים, מברכים לו ומודים בייחודו יתברך שמו לעולמים:

בראשית רבה (וילנא) פרשה עה ד"ה ח ד"א וישלח
וכי מאחר שברכו הקב"ה אביו למה חזר וברכו, שנאמר (בראשית כח) ויקרא יצחק את יעקב ויברך אותו, אלא שראה יצחק ברוח הקודש שעתידין בניו להגלות לבין האומות, אמר לו בא ואברכך ברכות של גליות שיחזור עליך הקב"ה ויקבצך מבין הגליות, ומה הן הברכות (איוב ה) בשש צרות יצילך ובשבע לא יגע בדך רע, (שם) בשוט לשון תחבא ולא תירא משוד כי יבא, לשוד ולכפן תשחק ומחית הארץ אל תירא, לכך נאמר ברכות לראש צדיק.

Rabbi Brovender's Shiur is sponsored by Dr. Bernard & Robin Cohen

Visit www.atid.org/shiur for audio recordings, Podcasts, or to sign-up to receive sources in advance.

Visit www.WebYeshiva.org to sign up for the completely free Elul Zman in Rabbi Brovender's fully interactive, online Yeshiva.

בראשית פרק מג פסוק יד

וְאֵל שְׂדֵי יִתֵּן לָכֶם רְחֻמִּים לְפָנַי הָאִישׁ וְשִׁלַּח לָכֶם אֶת אַחֲיֵיכֶם אַחֵר וְאֶת בְּנֵימִין וְאֲנִי כֹאֲשֶׁר שְׁכַלְתִּי שְׁכַלְתִּי :

המב"ן

ושלח לכם את אחיכם אחר ואת בנימין - נראה על דרך הפשט כי לא היה שמעון רצוי אביו בעבור דבר שכם, ולכך לא אמר את שמעון בני ואת בנימין, כי לא יזכרנו בשמו, וכאשר עזבו במצרים ימים רבים, אילו היה בביתו לחם לא שלח עדיין את בנימין וינחהו במצרים :

ורש"י כתב רוח הקדש נצנצה בו לרבות את יוסף. ובראשית רבה (צב ג) גם כן אמרו ושלח לכם את אחיכם, זה יוסף, אחר, זה שמעון. ונכון הוא. כי נתן דעתו בעת התפלה להתפלל סתם גם על האחר אולי עודנו חי :

ולשון אחר דרשו שם בבראשית רבה, אמרו רבי יהושע בן לוי פתר קריא בגליות, ואל שדי יתן לכם רחמים לפני האיש, זה הקדוש ברוך הוא שנאמר (שמות טו ג) ה' איש מלחמה, וכתוב (תהלים קו מו) ויתן אותם לרחמים. ושלח לכם את אחיכם, אלו השבטים, אחר ואת בנימין, זה יהודה ובנימין. ואני כאשר שכלתי בחורבן ראשון שכלתי בחורבן שני, לא אשכל עוד. זה לשונם ז"ל. והכונה כי ירדת יעקב למצרים ירמוז לגלותינו ביד אדום כמו שאפרש (ריש פרשת ויחי), וראה הנביא הענין מתחלתו והתפלל סתם לשעה ולדורות. והכתוב זה כפי מדרשם יש לו סוד גדול. כי אמר ואל שדי, במדת הדין, יתן לכם רחמים שלפניו, יעלה אתכם ממדת הדין למדת רחמים. והמשכיל יבין :

ואני כאשר שכלתי שכלתי - ואני עד שובכם אהיה שכול מספק. כאשר שכלתי מיוסף ושמעון, שכלתי מבנימין, לשון רש"י. והנכון שהוא אומר, לא תוכלו להוסיף עלי שכול, כי כבר שכלתי. יתנחם מכל הבא עליו ביתרון כאבו על יוסף. וכמוהו וכאשר אבדתי אבדתי (אסתר ד טז), כלומר כבר אני אבודה ואם ימיתני לא יוסיף עלי אבדון :

Rembrandt, *Jacob's Dream*
Drawing, c. 1640, The Louvre, Paris